

УДК: 327:352

***О.І.Миронова**, ст. викл. кафедри
міжнародної інформації Східноєвропейського
національного університету ім. Лесі Українки
(Україна, м.Луцьк)*

**Перспективи транскордонного співробітництва України
та Білорусі на прикладі Волинської області**

Роботу виконано на кафедрі міжнародної інформації СНУ ім. Лесі Українки

Волинська область співпрацює з Білоруссю у рамках євро регіону «Буг» більше 15-ти років. Цей період співробітництва відзначений позитивними напрацюваннями, розвиток яких втілено у “Стратегії транскордонного співробітництва Люблінського воєводства, Волинської області, Львівської області та Брестської області на 2014-2020 роки”. Процес підготовки та підписання даного документу є вагомим кроком на шляху транскордонного співробітництва та прикладом для учасників інших євро регіонів.

Ключові слова: транскордонне співробітництво, Волинська область, Республіка Білорусь, євро регіон «Буг».

Myronova O.I. Prospects of transfrontal collaboration of Ukraine and Belarus on the example of the Volyn Oblast. The Volyn Oblast cooperates with Belarusian within the framework of the European region "Boog" more than 15-mu years. This period of collaboration is marked positive works, development of that is incarnate in "Strategy of transfrontal collaboration of the Lublin Voivodeship, Volyn Oblast, Lviv Oblast and Brest Oblast on 2014-2020". A process of preparation and signing of this document is a ponderable step on the way of transfrontal collaboration and example for the participants of other European regions.

Ключові слова: transfrontal collaboration, Volyn Oblast, Republic of Belarus, European region "Boog".

Волинська область є важливим учасником інтеграційних процесів, що реалізуються у транскордонному співробітництві з

сусідніми державами у рамках єврорегіонів. Перший важливий крок у цьому напрямі було зроблено 29 вересня 1995 р., коли у м. Луцьк було підписано Угоду про створення Транскордонного Об'єднання «Єврорегіон Буг». Слід зазначити, що Білорусь приєдналась до нього пізніше, у травні 1998 р. Науковці, що одними з перших зайнялись проблематикою розвитку нового утворення, П. Луцишин, Б. Клімчук, С. Федонюк, наголошували на його важливості та безперечній перспективності для нашого регіону.

Метою даного дослідження є аналіз співпраці Волинської області та Білорусі в економічній сфері, огляд “Стратегії транскордонного співробітництва Люблінського воєводства, Волинської області, Львівської області та Брестської області на 2014-2020 роки” як пріоритетного документу взаємозв’язків даних регіонів.

Завданнями статті є наведення показників зовнішньоторговельного обороту Волинської області та Білорусі, визначення динаміки та характеру співпраці, детальне представлення процесу підготовки та основних положень Стратегії з відзначенням співпраці саме української та білоруської сторін як подальший етап розвитку співпраці у рамках діяльності єврорегіону «Буг».

Звернемось до показників зовнішньоекономічної діяльності Волинської області⁴, проаналізувавши співпрацю з Білоруссю, яка протягом багатьох років залишається одним з постійних партнерів Волинської області в економічній сфері та одним з

⁴ Дані зібрано за матеріалами сайту Волинської обласної адміністрації <http://www.voladm.gov.ua> (розділ Щомісячні звіти про роботу Управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції)

найбільших з-поміж країн СНД. У таблиці 1 наведено дані щодо товарообігу Волинської області та Білорусі за останні роки.

Таблиця 1

Зовнішньоторговельний оборот Волинської області та Білорусі, млн. дол. США					
Рік	2009	2010	2011	2012	2013
Сума	39,4	55,4	128	56,4	144,3

Розглянувши детально показники зовнішньоекономічної діяльності області за 2013 р. та частки Білорусі в сукупному зовнішньоторговельному обороті Волині (табл. 2), робимо висновок, щодо стабільності товарообігу між регіонами.

Таблиця 2

Зовнішньоторговельний оборот Волинської області та Білорусі за 2013 р.		
Період	Зовнішня торгівля товарами млн. дол. США	Частка від загальних трансакцій, %
січень-жовтень	1457,9	8,6%
січень-вересень	1321,7	8,8%.
січень-серпень	1196,7	9%
січень-липень	1023,4	9%
січень-квітень	575,4	9,8%

Протягом I півріччя 2013 р. за результатами роботи суб'єктів господарської діяльності Волині на ринках 89 країн

світу Білорусь була 4 за величиною зовнішньоторговельного обороту діловим партнером області, а у переліку десяти країн СНД, з якими область проводила комерційні операції, – другим. Частка Республіки Білорусь у зовнішньоекономічних зв'язках регіону – майже 9%.

За цей період двосторонній товарообіг області з цією країною склав 107,3 млн. дол. США, при цьому обсяги товарного експорту та імпорту збільшилися. На момент підготовки звіту на Волині працювало 19 спільних українсько-білоруських підприємств, що складало майже 6% від їх сукупної кількості в області [5].

Тісна співпраця між Волинською областю та Білоруссю (Брестська область) відбувається в рамках діяльності єврорегіону «Буг», створеному в 1995 р. Головною метою діяльності об'єднання є активізація розвитку соціально-економічних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших зв'язків між його учасниками. За період його існування було здійснено ряд вагомих проєктів та програм, направлених на розвиток бізнесу, гуманітарної сфери, розбудову кордону та створення прикордонної інфраструктури, охорону навколишнього середовища, розвиток місцевого самоврядування та ін. [1]

В травні 2014 р. почався новий етап розвитку транскордонного співробітництва між Україною та Білоруссю, коли 07.05.2014 р. у м. Люблін (Республіка Польща) було підписано спільну Декларацію про реалізацію “Стратегії транскордонного співробітництва Люблінського воєводства, Волинської області, Львівської області та Брестської області на 2014-2020 роки”. Роботу над даним документом було розпочато 26 листопада 2012 р., коли на засіданні Ради транскордонного об'єднання «Єврорегіон «Буг» у м. Брест (Республіка Білорусь)

було визначено необхідність Стратегії для проведення спільних транскордонних проектів.

Слід наголосити на важливій ролі та внеску, зробленому українською стороною у процесі підготовки документу. У січні 2014 р. представниками волинської обласної державної адміністрації було організоване перше експертне обговорення проекту Стратегії транскордонного співробітництва Люблінського воєводства, Волинської, Львівської і Брестської областей на 2014-2020 роки, на якому було презентовано передумови та процес роботи над проектом Стратегії, представлено аналіз соціально-економічного розвитку регіонів, охоплених нею, та відповідно до нього визначено переваги та проблемні аспекти розвитку транскордонної території, огляд розділів та додатків самого документу [2].

Пріоритетами для нашої області у рамках транскордонного співробітництва є розвиток туризму, активне використання території Шацьких озер для відновлення водолікувальних установ, вирішення екологічних проблем у даному регіоні, співпраця у галузі науки і освіти, а саме впровадження у волинських вузах навчальних програм з написання і реалізації проектів на залучення європейських грантів.

Процес створення документа Стратегії [4] базувався на п'яти головних принципах: партнерства, відповідності іншим стратегічним документам, гнучкості, тематичної концентрації, достовірності даних.

Здійснимо огляд Стратегії [3], зробивши акцент на аспектах українсько-білоруської співпраці. **Головною метою** є підвищення соціально-економічної конкурентоспроможності транскордонної території на європейському, національному, регіональному та місцевому рівнях, шляхом ефективного

використання ендогенних потенціалів та пом'якшення обмежень, які виникають через наявність зовнішнього кордону ЄС.

Стратегічні цілями визначено (представимо перелік деяких проектів від Волинської області):

1. Економічне співробітництво, у розуміння створення умов для залучення іноземних інвестицій на транскордонній території:

- створення мережі ефективної підтримки і консалтингу малих і середніх підприємств в транскордонному просторі;
- розробка і впровадження системи популяризації поновлюваних джерел енергії в секторі малого і середнього підприємництва на транскордонній території;
- створення транскордонного центру з регіонального розвитку прикордоння.

2. Природне середовище, культура і туризм:

- розвиток туризму на території українсько-польсько-білоруського прикордоння (реконструкція історичних пам'яток та їх музеєфікація, створення спільних туристичних продуктів);
- транскордонна співпраця у гуманітарній сфері з метою збереження національної ідентичності, створення Центрів Пам'яті на території українсько-польсько-білоруського прикордоння тощо;
- створення умов для безпечного перебування туристів на території українсько-польсько-білоруського прикордоння через діяльність Центру серцево-судинної реабілітації і профілактики;

- запобігання підтопленням у басейні транскордонної річки Західний Буг.
- 3. Транспортна та прикордонна інфраструктура:
 - розвиток транскордонної транспортної інфраструктури шляхом модернізації автомобільного шляху Доманово-Луцьк.
- 4. Наука та вища освіта:
 - розвиток транскордонного співробітництва через обмін знань і досвідом у сфері малоінвазивних хірургічних технологій між Польщею, Білоруссю і Україною;
 - створення українсько-польсько-білоруського віртуального технологічного парку;
 - створення центру молодіжного співробітництва між студентською молоддю і науковцями України, Білорусі та країн Європи.

Таким чином, транскордонне співробітництво у рамках єврорегіону «Буг» має важливе значення у формуванні міжнародних відносин Волині, а також розвитку в цілому. Діяльність даного об'єднання приносить значну кількість позитивних результатів на європейському шляху становлення регіону. Як наслідок, співпраця продовжується, переходить на новий рівень у рамках “Стратегії транскордонного співробітництва Люблінського воєводства, Волинської області, Львівської області та Брестської області на 2014-2020 роки”. Даний документ є важливим та перспективним кроком на шляху транскордонного співробітництва, підтримки дружніх відносин, конструктивного, тісного діалогу та співпраці в усіх сферах суспільного життя. Реалізація визначених у Стратегії завдань допоможе вирішенню важливих завдань українсько-

білоруського (а також польського) прикордоння, відкриє можливості для впровадження багатьох спільних проєктів, у тому числі за рахунок іноземних інвестицій, в цілому сприятиме ефективному залученню європейських коштів з метою підтримки сталого соціально-економічного розвитку регіонів, тобто створюється новий формат взаємовідносин.

Джерела:

1. Єврорегіон "Буг" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: http://www.voladm.gov.ua/index.php?option=com_k2&view=item&id=429 . – Назва з екрана.

2. Сайт Волинської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.voladm.gov.ua> . – Назва з екрана.

3. Сторінка Управління міжнародного співробітництва та євроінтеграції Волинської ОДА соціальної мережі facebook [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://www.facebook.com/UMSEI.VODA> . – Назва з екрана.

4. Стратегія транскордонного співробітництва Люблінського воєводства, Львівської області, Волинської області та Брестської області на 2014-2020 роки (проєкт) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: http://voladm.gov.ua/filesarchive/-YMS-/strategy_updated.zip . – Назва з екрана.

5. Українці та білоруси розширюють співпрацю у сфері сільського господарства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: http://www.voladm.gov.ua/index.php?option=com_k2&view=item&id=8066 . – Назва з екрана.